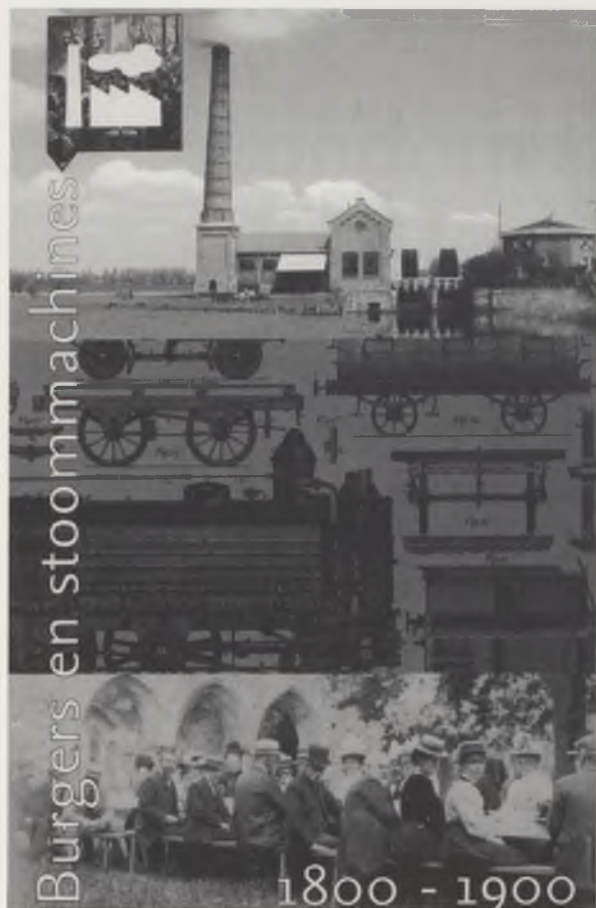

en respect kunnen overbruggen van een afstand in cultuur en in tijd is één ondeelbare vaardigheid. Waarom zou het lachwekkender zijn om Duitsland in een aardrijkskundeboek als 'land van worst en Lederhosen' te typeren, dan om uit didactische overwegingen de achttiende eeuw in een geschiedenisboek 'tijd van pruiken en revoluties' te noemen?

Naast historisch besef kweekt de eigen 'ontdekkingsreis' in het verleden nog een ander besef. Namelijk dat je altijd bereid moet zijn een denkbeeld te wijzigen als zich nieuwe informatie aandient. Dat besef is essentieel in een maatschappij waar flexibiliteit en kritisch denkvermogen van een burger worden gevraagd. Het vak geschiedenis leent zich er op die manier toe om leerlingen voor te bereiden op een samenleving die postmodern en verwarrend is, waarin elk verhaal minstens twee kanten heeft en veel verschillen in overtuiging of standpunt te herleiden zijn tot verschillende informatiebronnen.

• Kennisvaardigheden

Deze vaardigheden zijn nodig in de nabije toekomst waarin het Internet steeds vaker als communicatiemiddel en informatiebron zal dienen. Dit betekent immers dat er een veelheid aan informatie wordt aangeboden waarvan de context vaak niet duidelijk is, dat individuen die zelf snel moeten beoordelen en dat er veel meer informatiebronnen (voor het onderwijs) voorhanden zijn dan (school)boeken ooit kunnen bieden. De commissie signaleert dat wel: ze typeert onze tijd als die 'van televisie en computers', maar verbindt

daar geen didactische consequenties aan. In de informatiesamenleving moet iedereen zich echter constant geschiedfilosofische vragen stellen: Waar komen de gegevens vandaan? Wie is de auteur? Wat is de bedoeling van de auteur? Welke andere bronnen kan ik checken? Waar kan ik een 'second opinion' vragen? Met welke andere bronnen staat de informatie in verbinding die mij meer kunnen vertellen over de aard of intentie van het hetgeen aangeboden wordt?

Indien iemand bij machte is om met deze vragen om te springen, beschikt hij of zij over zogenaamde 'kennisvaardigheden'. Die zijn dus niet alleen essentieel voor het ontwikkelen van historisch besef, maar ook voor het beoordelen van de constante informatiestroom in de huidige maatschappij

• Invulling kader komt vanzelf

Toegegeven, het aanbod in didactische 'content' blijft nu nog achter in vergelijking met de andere informatiestromen, maar de ontwikkelingen op dat vlak zijn onomkeerbaar. Daarom is het goed om hier rekening mee te houden. Er ligt een rapport dat 'voor een lange periode geldig' wil blijven, maar dat onvoldoende gebruik maakt van nieuwe 'exploratieve' mogelijkheden die het Internet zal bieden. Een sterke 'exploratieve' dimensie in het geschiedenisonderwijs is dus niet alleen *nodig* om de gevaren van stereotypering te ontlopen, maar is ook *mogelijk* omdat de middelen tot 'eigen' historische ontdekkingen steeds meer voorhanden zijn.

Vergelijk de positie van een kind dat gaat kennismaken met het verleden eens met uw eigen kennismaking met het Internet. Een lijst met internetadressen van hele handige *portalsites* is een prachtig hulpmiddel, maar uiteindelijk heb je er het meeste aan als je goed met de internetbrowser kunt omgaan. Zo ontkennen wij ook niet dat de leerling gebaat is bij een duidelijk kader van periodes en ontwikkelingen, maar we vinden wel dat dat niet ten koste moet gaan van het essentiële vermogen om zelf informatie te zoeken, te beoordelen en te selecteren.

Je zou die vaardigheid naar analogie van de bekende browser de 'history explorer' kunnen noemen. Wanneer geschiedenislerlingen hun 'history explorer' eenmaal goed weten te gebruiken, zal een historische kader vanzelf invulling krijgen. Dit lijkt ons een de beste manier om het historisch besef gestalte te laten krijgen, voor het verleden, het heden en de toekomst.

Sanderijn Cels

Cd-rom van de Goudse Glazen

Het is bijna 450 jaar geleden dat de Sint-Janskerk te Gouda in januari 1552 afbrandde. De gebrandschilderde glazen die toen verloren gingen werden na de wederopbouw van de kerk door andere vervangen. Er ontstonden ware kunstwerken die sinds lange tijd jaarlijks tienduizenden toeristen naar Gouda trekken. Een selectie uit de glazen is op cd-rom gezet, waarbij verrassende details zijn uitgelicht. De werkzaamheden werden verricht door een team van vrijwilligers, dat kosten nog moeite spaarde om een kwalitatief goed product tot stand te brengen.

Er zijn in de Sint-Janskerk, inclusief de uit 1934 daterende kapel, ruim zestig kleurrijke gebrandschilderde glazen aanwezig. Voor de cd-rom moest uit het vele beschikbare materiaal een keuze worden gemaakt. In totaal worden op de cd-rom twaalf Glazen behandeld, verdeeld in drie series. Voor de eerste serie is gekozen voor vijf ramen uit het koor. In deze gebrandschilderde glazen zijn belangrijke gebeurtenissen uit het leven van Johannes de Doper, de naamheilige van de kerk, uitgebeeld. In de tweede serie wordt onder andere aandacht besteed aan het glas dat door Filips II werd geschonken. Op dit glas knielt achter de Spaanse koning zijn vrouw, de Engelse koningin Mary Tudor in vol ornaat. In de laatste serie komen onder andere twee bevrijdingsglazen aan de beurt. Het ene beeldt het Ontzet van Leiden uit en het andere toont gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. Voor de begeleidende teksten kan de gebruiker kiezen uit de Nederlandse en de Engelse taal.

Prijs f 39,50 (€ 18,50). Voor toezending wordt f 5,00 in rekening gebracht. De cd-rom is te bestellen bij de Stichting Fonds Goudse Glazen, Achter de Kerk 2, 2801 JW Gouda, e-mail: goudseglazen@freeler.nl

Een platboomd vaartuig op weg naar Leiden (1574)